

Učni načrt

OSNOVE VAROVANJA DEDIŠČINE

Umetniška gimnazija, likovna smer

Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (70 ur)

UČNI NAČRT

OSNOVE VAROVANJA DEDIŠČINE

Gimnazija; umetniška gimnazija, likovna smer

Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (70 ur)

Predmetna komisija:

Tamara Trček Pečak, Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, predsednica

mag. **Gojko Zupan**, Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, član

mag. **Igor Kregar**, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo, član

Recenzenta:

doc. mag. **Lucija Močnik Ramovš**, Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Jeronima Kastelic, Gimnazija Koper

Izdala: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. Igor Lukšič

Za zavod: mag. Gregor Mohorčič

Uredila: Lektor'ca

Jezikovni pregled: Lektor'ca

Ljubljana, 2010

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:719(0.034.2)

TRČEK Pečak, Tamara

Učni načrt. Osnove varovanja dediščine [Elektronski vir] : gimnazija, umetniška gimnazija, likovna smer : druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (70 ur) / predmetna komisija Tamara Trček Pečak, Gojko Zupan, Igor Kregar. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2010

Način dostopa (URL): http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2010/programi/gimnazija/umet_gim/UN_Osnove_varovanja_dediscine.pdf

ISBN 978-961-234-881-6 (Zavod RS za šolstvo)

1. Zupan, Gojko 2. Kregar, Igor, 1956-
250768384

Sprejeto na 128. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 12. 2009.

KAZALO

1 OPREDELITEV PREDMETA	4
2 SPLOŠNI CILJI IN KOMPETENCE	5
3 CILJI IN VSEBINE	8
3.1 Kulturna in naravna dediščina	8
3.1.1 Unesco, mednarodna konvencija, svetovni seznam kulturne in naravne dediščine, primeri v Sloveniji, v sosednjih državah in po svetu	8
3.1.2 Organiziranje varstva dediščine in pravno varstvo	9
3.1.3 Teoretične osnove konservatorskega in restavratorskega dela	9
3.1.4 Arheološka dediščina – po sledih rimske Emone	10
3.1.5 Arhiv Republike Slovenije, Narodni muzej Slovenije, Mestni muzej, Narodna galerija, Slovenski etnografski muzej in druge javne ustanove v Sloveniji, kjer konservirajo in restvirajo predmete kulturne dediščine	11
3.1.6 Konservatorsko-restavratorski dnevi v organizaciji Društva restavratorjev Slovenije, Narodnega muzeja Slovenije in Skupnosti muzejev Slovenije	11
3.1.7 Aktualni projekti, dogodki, jubileji in razstave povezane z varstvom kulturne in naravne dediščine	11
4 PRIČAKOVANI REZULTATI	13
4.1 Kulturna in naravna dediščina	13
4.2 Organiziranje varstva dediščine in pravno varstvo	14
4.3 Načini konservatorsko-restavratorskega dela in preventivne konservacije.....	14
4.4 Arheološka dediščina – po sledih rimske Emone	15
4.5 Arhiv Republike Slovenije, muzejske in galerijske konservatorske in restavratorske delavnice.....	16
4.6 Konservatorsko-restavratorski dnevi.....	16
4.7 Aktualni projekti, dogodki, jubileji in razstave	17
5 MEDPREDMETNE POVEZAVE	18
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	20

1 OPREDELITEV PREDMETA

Strokovni predmet osnove varovanja dediščine (v nadaljevanju OVD) ima v programu umetniške gimnazije likovne smeri informativno in vzgojno vlogo. Seznanja s pomenom ohranjanja kulturne in naravne dediščine in z dejavnostjo konservatorsko-restavratorske stroke. Vsebino predmeta OVD predstavljajo predvsem kakovostni dosežki materialne kulturne dediščine, zlasti kadar je njihov obstoj ogrožen. Učni predmet OVD se posveča likovni dediščini, pa tudi drugim varstvenim skupinam spomenikov. V manjši meri se ukvarja z naravno dediščino in njenimi spomeniki, večinoma le v povezavi s kulturno dediščino, npr. pri spomenikih oblikovane narave, pri kulturni krajini in zgodovinskih parkih in vrtovih. Le informativno se predmet ukvarja tudi s poznavanjem nesnovne dediščine.

OVD obravnava predvsem problematiko varovanja in ohranjanja kulturne dediščine (KD), zato usmerja zlasti k študiju restavradorstva in konservatorstva ter arheologije, etnologije, kulturologije, zgodovine umetnosti, slikarstva, kiparstva in arhitekture (tudi krajinske). OVD odkriva v predmetih dediščine simbole nacionalne identitete in samobitnosti, budi občudovanje, radovednost, odgovornost in vzgaja v duhu spoštovanja kulturnih in naravnih spomenikov doma in po svetu. OVD predstavi vlogo organizacije Unesco, Sveta Evrope, Evropske komisije, nacionalnih komisij, muzejev in galerij, specializiranih konservatorsko-restavratorskih delavnic, zavodov za varstvo kulturne dediščine (ZVKD), Ministrstva za kulturo (MK) in zaščitno zakonodajo.

Predmet je interdisciplinaren in ima povezovalno naravo, saj združuje humanistiko z naravoslovjem. Zlasti se povezuje s predmetom RSL, BIK, PLO in ZGU, glede varstva narave z BIO, glede naravoslovnih metod pri restavratorskih raziskavah pa tudi z drugimi naravoslovnimi predmeti, zlasti s KEM, FIZ, pa tudi s FOTOBL, pri obdelavi podatkov pa tudi z IKT oz. INFO.

2 SPLOŠNI CILJI IN KOMPETENCE

Cilj predmeta OVD je v povezavi z drugimi strokovnimi in splošnimi predmeti v program umetniške gimnazije, likovna smer, usmeriti pozornost k spomeniškovarstveni problematiki (v manjši meri pa tudi k naravovarstveni).

Splošni cilji z vidika aktualnosti in razvoja znanosti so:

- predmet omogoča in spodbuja tako individualno kakor skupinsko delo,
- predmet razvija izmenjavo različni mnenj in interpretacij,
- predmet razvija medkulturni dialog,
- predmet spodbuja individualno raziskovalno delo,
- predmet spodbuja ustvarjalno delo,
- predmet omogoča izmenjavo mnenj o konservatorsko-restavratorskih projektih.

Dijaki¹ pri premetu OVD:

- razvijajo in poglobljajo sposobnosti za različne likovne in humanistične študije (v manjši meri tudi za naravoslovje),
- spoznavajo najrazličnejše vrste kulturne in naravne dediščine (KND) v domovini in po svetu,
- spoznavajo zakonodajo, kodeks in konvencijo, vezano na spomeniškovarstveno oziroma naravovarstveno dejavnost,
- spoznavajo metodiko konservatorsko-restavratorske prakse (teoretično),
- spoznavajo konservatorsko-restavratorske projekte,
- spoznavajo pomen ohranjanja kulturne in naravne dediščine za trajnostni razvoj, za utrjevanje zgodovinske zavesti, identitete in samopodobe,
- spoznavajo pomembne osebnosti, ustanovitelje restavratorsko-konservatorske dejavnosti pri nas, stanovska društva (DRS, SMS), nagrade in priznanja ter zavode, muzeje in galerije, ki podpirajo to dejavnost,
- spoznavajo metode kopiranja kot obliko ohranjanja kulturne dediščine in njene popularizacije,

¹ V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako velja izraz *učitelj* enakovredno za *učitelje* in *učiteljice*.

- spoznavajo gospodarske vidike, ki jih preko turizma nudi javna dostopnost do spomenikov kulturne dediščine,
- razvijajo kritično distanco do posameznih konservatorsko-restavratorskih projektov in oblikujejo lastno mišljenje,
- spoznavajo razloge za konkretno reševanje nekega spomenika na izbran način,
- spoznavajo sodobne konservatorsko-restavratorske smernice,
- prakticirajo nastopanje pri predstavitvi seminarских nalog.

Dijaki so z novim učnim načrtom dobili sodoben strokovni predmet, ki jim omogoča pridobivanje kakovostnih znanj, informacij in seznanjanje s primeri spomeniškovarstvenih projektov. Dijaki lahko dosegajo splošne cilje oziroma ključne kompetence pri predmetu OVD v povezavi z osmimi področji, določenimi v evropskem parlamentu:

- **sporazumevanje v slovenščini:** dijaki utrdijo in nadgradijo rabo materinščine s poznavanjem strokovne terminologije ter oblikujejo predstavitvena sporočila in jih znajo vizualno ter grafično – v besedi in podobi – posredovati (seminarske ali druge projektne naloge),
- **sporazumevanje v tujem jeziku:** dijaki utrdijo, razvijejo in nadgradijo pisno in ustno poznavanje tujih jezikov ob branju tuje strokovne literature (npr. Unesco courier) z uporabo svetovnega spleta,
- **matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji:** dijaki se seznanijo z naravoslovnimi raziskovalnimi metodami, ki jih uporablja sodobna konservatorsko- restavratorska doktrina, kjer je potrebno znanje digitalne tehnologije, uporabljajo računalniški tisk kot vizualni vir in dokument, spoznajo pomen finančne konstrukcije pri projektih,
- **digitalna pismenost:** dijaki uporabljajo sodobna, digitalna, risarska in oblikovalska orodja ter sodobno računalniško programsko opremo, ki omogoča predstavitve različnih raziskovalnih nalog, in tako razvijajo informacijsko in komunikacijsko pismenost (IKP), izpopolnjujejo se pri iskanju informacij s svetovnega spleta, uporabljajo informacijski sistem kulturne dediščine (ISKD, berejo članke, npr. iz digitalizirane revije Unesco courier (Unesco glasnik),
- **učenje učenja:** dijaki načrtujejo lastni proces učenja preko procesa izvedbe projektov, razvijajo delovne navade in časovno usklajevanje dela, evalvirajo lastni učni proces, reflektirajo lastno znanje, razvijajo aktivno učenje pri timskem delu, razumejo princip

vseživljenjskega učenja, pridobivanja in uporabljanja novih znanj, prevzemajo odgovornost za svoje delo, razumejo delovanje v skupini,

- **socialne in državljanske kompetence:** dijaki razvijajo socialni čut do sodobne kulturne produkcije, do umetniških dosežkov preteklosti in oblikujejo zavest odgovornosti do kulturnih spomenikov, kulturnih dobrin, narave in njenih virov, ki jih je treba ohraniti za prihodnost, razvijajo občutek družbene pripadnosti lastni domovini ter občutek evropejstva in svetovljanstva, s poznavanjem KND v domovini krepijo zavest o nacionalni identiteti, z oblikovano samopodobo lahko v tujem okolju predstavijo lastno domovino,
- **samoiniciativnost in podjetnost:** dijaki spoznavajo možnosti za uporabno vrednost znanja, odkrivajo priložnosti za delo v galerijah, pri trgovcih s starinami, v muzejih, v turističnih organizacijah, pri oblikovanju spominkov ter v visoko specializiranih restavratorskih in konservatorskih delavnicah,
- **kulturna zavest in izražanje:** dijaki se zavedajo kulturne istovetnosti in prepoznavnosti v okviru multikulturalnosti Evropske unije ter v svetovnem merilu, širijo kulturno zavest in sposobnost razumevanja drugih kultur, postajajo odgovorni do KND, do okolja, oblikujejo lastno mnenje in ga izražajo.

3 CILJI IN VSEBINE

3.1 KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo vrste dediščine, definicijo in pojme.

Vsebine

- Različne varstvene skupine spomenikov: umetnostno-zgodovinski, arhitekturni, urbanistični, arheološki, etnološki, tehniški, knjižno gradivo, naravni spomeniki: kulturna krajina, spomeniki oblikovane narave, zgodovinski parki in vrtovi, krajinski, regionalni in narodni parki, nesnovna kulturna dediščina (kulturne dobrine, znanja, običaji, verovanja, igre, plesi, veščine, spretnosti, obrti), zlasti v povezavi s snovno dediščino (obrti izdelki, tisk ipd.).

3.1.1 Unesco, mednarodna konvencija, svetovni seznam kulturne in naravne dediščine, primeri v Sloveniji, v sosednjih državah in po svetu

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo dejavnost svetovne organizacije, enote z njenega seznama in primere doma.

Vsebine

- OZN in Unesco, Unescov center svetovne dediščine (WHC), Unescov zemljevid dediščine (VHM), Unescov seznam dediščine (WHL) in Unescov sklad za svetovno dediščino (WHF).
- Konvencija in ratifikacija v Sloveniji, komisija in Urad Unesca, Uprava RS za kulturno dediščino (Direktorat za kulturno dediščino pri MK).
- Spomin sveta.
- Park Škocjanske jame; Plečnikove Žale, cerkev na Javorci, partizanska bolnišnica Franja.

3.1.2 Organiziranje varstva dediščine in pravno varstvo

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo institucije in zakonodajo povezano s kulturno in naravno dediščino v domovini,
- spoznavajo ZVKDS in Restavratorski center (RC), muzejske in galerijske konservatorsko-restavratorske delavnice,
- spoznavajo delovanje Društva restavratorjev Slovenje (DRS), Skupnost muzejev Slovenije (SMS) in njihova strokovna srečanja,
- spoznavajo stanovske nagrade in priznanja.

Vsebine

- Zakon o varstvu kulturne in naravne dediščine Ministrstva za kulturo.
- Predstavitveni filmi o projektih RC in o plakatih s strokovnih srečanj.
- Nagrade in priznanja Mirka Šubica za restavratorske dosežke.
- Nagrade in priznanja Franceta Steleta za konservatorske dosežke.
- Nagrade in priznanja J. V. Valvasorja za muzealske dosežke.
- Nagrade in priznanja P. Trubarja za ohranjanje pisne kulturne dediščine in knjižnega gradiva.
- Informacijski sistem kulturne dediščine.

3.1.3 Teoretične osnove konservatorskega in restavratorskega dela

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo arhivalije, muzealije, materiale, najpogostejše vrste poškodb,
- spoznavajo pomen mikrokline, osnovnih ukrepov zaščite in preventive,
- spoznavajo metodiko konservatorsko-restavratorskega dela: prevzem dela, splošni podatki, organizacija delovišča, raziskava stanja,
- spoznavajo pripravo programa za poseg in pripravo predračuna,
- spoznavajo pojem: preservacija, konservacija, restavriranje, rekonstrukcija, renoviranje, revitalizacija, čiščenje, odstranjevanje, utrjevanje, kopiranje,
- spoznavajo vrste dokumentacije: pisno, grafično, fotografsko, materialno.

Vsebine

- Nega, vzdrževanje okolja in predmetov.
- Osnove teoretične priprave na konservatorsko-restavratorski poseg.
- Teoretična osnova za potek izvedbe posega.
- Strokovne komisije.
- Navodila za nego in vzdrževanje.
- Izdelava poročil.
- Ogled strokovnih filmov: Restavriranje fresk na stropu cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani, Almanach, Vračanje izvirnih podob, Restavriranje oltarne slike Pietra Liberija v cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani, Restavratorski center ZVKDS ipd.

3.1.4 Arheološka dediščina – po sledih rimske Emone

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo življenje pred približno 2000 leti na naših tleh in ob najdbah tudi bivalno, duhovno in materialno kulturo,
- spoznavajo specifiko konservatorsko-restavratorskih posegov pri rekonstrukciji predmetov iz stekla, keramike, kovine ali lesa.

Vsebine

- Arheološke najdbe na tleh Emone in v drugih rimskih mestih po Sloveniji.
- Ogled najdb v muzeju (Zakladi Narodnega muzeja Slovenije).
- Ogled filma o arheoloških najdbah pri gradnji avtocest v Sloveniji.
- Ogled aktualnih arheoloških razstav.
- Ogled arheološkega parka.

3.1.5 Arhiv Republike Slovenije, Narodni muzej Slovenije, Mestni muzej, Narodna galerija, Slovenski etnografski muzej in druge javne ustanove v Sloveniji, kjer konservirajo in restavrirajo predmete kulturne dediščine

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo specializirane delavnice v Ljubljani in v območnih enotah ZVKDS,
- spoznavajo najznačilnejše poškodbe na knjižnem gradivu, grafikah, risbah, zemljevidih, načrtih ter drugih dokumentih na papirju ali pergamentu ter metode za njihovo reševanje,
- spoznavajo vrste poškodb in načine za odpravo pri slikah na platnu in lesu, pri stenskih poslikavah in kiparskih delih.

Vsebine

- Obisk specializiranih delavnic in pogovor s strokovnjaki ter ogledom njihovih aktualnih projektov.

3.1.6 Konservatorsko-restavratorski dnevi v organizaciji Društva restavratorjev Slovenije, Narodnega muzeja Slovenije in Skupnosti muzejev Slovenije

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo najrazličnejše konservatorske in restavratorske projekte.

Vsebine

- Ogled predstavitev projektov ob projekcijah plakatov s posameznimi predstavitvami reševanja predmetov dediščine.
- Ogled razstave strokovnih plakatov v lapidariju Narodnega muzeja.

3.1.7 Aktualni projekti, dogodki, jubileji in razstave povezane z varstvom kulturne in naravne dediščine

Cilji

Dijaki:

- spoznavajo kulturno in narodno dediščino na priložnostnih razstavah,
- se seznanijo s pomembnimi osebnostmi, tvorci nacionalnega, evropskega ali svetovnega likovnega izročila,

- se seznanijo z aktualnimi konservatorsko-restavratorskimi projekti v Sloveniji in drugje.

Vsebine

- Ogled plakatov, predstavitev in biografskih filmov.
- Ogled *in situ*, pogovor s strokovnjaki – restavratorji na terenu, npr. ob restavriranju poškodovanih fresk Matevža Langusa v stranskih kapelah cerkve Marijinega oznanjenja v Ljubljani.
- Spremljanje evropskih in slovenskih dnevov kulturne dediščine.
- Pomembni jubileji: npr. stoletnica Jakopičeve galerije, devetdesetletnica Narodne galerije, stoletnica postavitve Prešernovega spomenika v Ljubljani, dvestoletnica Botaničnega vrta v Ljubljani, dvestoletnica Ilirskih provinc idr.

4 PRIČAKOVANI REZULTATI

Splošno o pričakovanih rezultatih

Dijak spozna in opredeli osnovne pojme o varstvu spomenikov ter o vrstah in pomenu kulturne in naravne dediščine. Seznan se z zgodovino organiziranega evidentiranja, varovanja, zaščite in populariziranja kulturne in naravne dediščine v svetu in v Sloveniji. Spozna javne institucije, zavode in ustanove, ki se ukvarjajo z varstvom kulturne in naravne dediščine. Seznan se z osnovami pravnega varstva kulturne in naravne dediščine in morebitnimi kršitvami zakona in njihovimi posledicami. Spozna strokovno terminologijo, metodiko in teorijo konservatorsko-restavratorske doktrine. Dobi napotke, kako je treba s predmeti in objekti likovne, etnološke, tehniške, knjižne idr. dediščine zaščitno ravnati, in navodila, kako jo pravilno hraniti ter opremiti za prezentacijo. Spozna metodo kopiranja umetniških likovnih del zaradi zaščite originala in njegove popularizacije. Pri izdelavi seminarskih nalog spoznava izbrane spomeniškovarstvene primere, delujejo raziskovalno, se izpopolnjuje v izražanju in nastopanju pri predstavitvah. Spoznava strokovno literaturo, slikovne vire, dokumente ter avtorje, stanovske nagrade in aktualne spomeniškovarstvene projekte in tematske razstave.

Pregled pričakovanih rezultatov po vsebinskih poglavjih

4.1 KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA

Vsebinska znanja

Dijak:

- zna razločevati in naštetiti vse vrste kulturne in naravne dediščine, ve za vlogo Unesca, pozna vsebino konvencije, ratifikacije, ve za naslednje pojme: WHM, WHL, WHF, pozna primere kulturne in naravne dediščine v Sloveniji, nekatere primere v sosednjih državah in drugje po svetu.

Procesna znanja

Dijak:

- zna na svetovnem spletu na primer obiskati domačo stran www.unesco.org/whc in črpati informacije iz spletne revije Unesco courier.

4.2 ORGANIZIRANJE VARSTVA DEDIŠČINE IN PRAVNO VARSTVO

Vsebinska znanja

Dijak:

- spozna javne zavode in ustanove, ki so na državni ali na regionalni ravni odgovorni za evidentiranje in zaščito spomenikov,
- spozna delovanje obeh stanovskih društev: DRS in SMS ter pozna vlogo Ministrstva za kulturo (MK) in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije ter Uprave RS za kulturno dediščino (Direktorata za kulturno dediščino pri MK),
- spozna delovanje osrednje restavratorske ustanove v Sloveniji: ZVKDS – Restavratorski center,
- spozna stanovske nagrade,
- spozna osnove pravne zaščite kulturne in naravne dediščine.

Procesna znanja

Dijak:

- pozna naslove omenjenih ustanov, njihove spletne domače strani in zna uporabiti podatke.

4.3 NAČINI KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKEGA DELA IN PREVENTIVNE KONSERVACIJE

Vsebinska znanja

Dijak:

- ob spremljanju predavanj in na ogledih konservatorsko-restavratorskih delavnic spozna teorijo metodike strokovnega dela, vrste najpogostejših poškodb, vzroke zanje in načine za njihovo odpravo,
- teoretično pozna najosnovnejše pojme, strokovne izraze in postopke konservatorsko-restavratorskega dela.

Procesna znanja

Dijak:

- zna uporabiti znanje o vzpostavitvi in vzdrževanju primerne okolja za hranjenje, transport in prezentacijo umetnin in drugih predmetov kulturne dediščine,
- zna poiskati ustrezen strokovni naslov za strokovno pomoč in posvet.

4.4 ARHEOLOŠKA DEDIŠČINA – PO SLEDEH RIMSKE EMONE

Vsebinska znanja

Dijak:

- pozna dejavnost arheologov in zgodovinska dejstva o Emoni in o bivalni, materialni in duhovni kulturi njenih prebivalcev na podlagi najdb,
- ve za primere arheoloških parkov,
- pozna starejša in aktualna arheološka izkopavanja v Sloveniji,
- pozna arheološke zaklade Narodnega muzeja Slovenije, Mestnega in drugih muzejev po Sloveniji,
- pozna kip Emonca in lokacijo, kjer si na mestu najdbe lahko ogleda priložnostno razstavo in kopijo Emonca, oziroma druge podobne reprezentančne najdbe po Sloveniji,
- spozna priročno brošuro Arheološka Ljubljana oziroma podobno strokovno gradivo, ki se nanaša na lokalno arheološko dediščino,
- pozna replike uporabnih predmetov (nakit idr.), ki jih izdelujejo kot muzejske spominke.

Procesna znanja

Dijak:

- zna poiskati vire za razširitev informacije o arheologiji v Sloveniji in drugje.

4.5 ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE, MUZEJSKE IN GALERIJSKE KONSERVATORSKE IN RESTAVRATORSKE DELAVNICE

Vsebinska znanja

Dijak:

- ve za osrednje specializirane kulturne ustanove, ki hranijo predmete kulturne dediščine in jih tam tudi konservirajo in restavrirajo,
- pozna specifiko posameznega muzejskega gradiva in problematiko zaščite ter odprave poškodb.

Procesna znanja

Dijak:

- pozna zahteve o ravnanju z umetniškimi deli na papirju, platnu in drugih materialih, načine za ustrezno opremo in prezentacijo,
- zna poiskati strokovno pomoč pri restavratorjih in konservatorjih omenjenih ustanov.

4.6 KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI DNEVI

Vsebinska znanja

Dijak:

- spozna vsebino vsakoletnih strokovnih srečanj konservatorjev in restavratorjev Republike Slovenije in zamejstva ter tujine in njihove organizatorje (SMS, DRS, NMS),
- odkrije raznovrstnost restavratorsko-konservatorskih projektov iz dokumentacije in z ogledom strokovnih plakatov na razstavi.

Procesna znanja

Dijak:

- pozna brošure in druge vire za podrobnejše informacije o konkretnih konservatorsko-restavratorskih delih,
- pozna naslove ustanov ter imena pomembnih avtoritet,
- zna uporabiti njihove spletne naslove.

4.7 AKTUALNI PROJEKTI, DOGODKI, JUBILEJI IN RAZSTAVE

Vsebinska znanja

Dijak:

- spozna pomembne konservatorsko-restavratorske projekte, npr. Robbov vodnjak in kopija originala,
- spozna stanovske nagrade za najvidnejše dosežke na področju konservatorstva, restavratorstva in muzealstva,
- je seznanjen s pomembnimi obletnicami, kot je bila stoletnica rojstva Zorana Mušiča, Maksima Sedeja, Lojzeta Perka itd.,
- je seznanjen s pomembnimi aktualnimi razstavami, povezanimi s kulturno in naravno dediščino.

Procesna znanja

Dijak:

- pozna dejavnost specializirane galerije Spomeniškovarstvenega centra ZVKDS in zna poiskati podatke za posamezne tam predstavljene razstave; drugod po Sloveniji pa pozna druge tovrstne galerije in njihovo poslanstvo.

5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Predmet OVD povezuje znanja, pridobljena pri drugih strokovnih in splošnoizobraževalnih predmetih. Pridobljena znanja smiselno vgrajuje v nova znanja s področja varstva spomenikov kulturne in naravne dediščine.

Risanje in slikanje:

- Risarsko-slikarsko znanje kot temelj za kopiranje umetniških del in skiciranje eksponatov na arheoloških in drugih razstavah ter za ilustriranje slikovnega gradiva pri izdelavi in oblikovanju seminarskih nalog.

Bivalna kultura:

- Stavbarska, arhitekturna in urbanistična dediščina.
- Elementi nesnovne dediščine: običaji veščine, verovanja, bonton idr.
- Likovno opremljanje interjerjev in eksterjerjev z umetniškimi deli.

Plastično oblikovanje:

- Spoznavanje s kiparskimi tehnikami, ki so jih uporabili pri restavriranju kiparske dediščine, npr. s kamnoseštvom in klesanjem v kamen pri Robbovem vodnjaku, ali z modeliranjem v glini in odlivanjem v bron pri spomeniku dr. F. Prešerna.
- Poznavanje šolske zbirke mavčnih odlitkov iz zbirke umetniških del SŠOF in varstvenih vprašanj pri hrabi in uporabi v risalnicah oziroma poznavanje umetniških del na drugih šolah, njihove zaščite in prezentacije.

Zgodovina umetnosti:

- Prepoznavanje slogovnih karakteristik in značilnih materialov s stališča varovanja umetniške dediščine.

Informatika:

- Uporaba informacijskega sistema kulturne dediščine (ISKD), ki ga uporablja uprava Republike Slovenije za kulturno dediščino.
- Uporaba spleta pri izbiranju informacij.
- Uporaba računalniških orodij za predstavitev seminarskih nalog.

Foto:

- Dokumentiranje KND.
- Uporaba fotografij pri izdelavi seminarских nalog.

Fizika in kemija:

- Razumevanje naravoslovnih raziskovalnih metod pri konservatorsko-restavratorskem delu.

Angleščina oziroma drug tuji jezik:

- Branje tuje strokovne literature, kot je Unesco courier ipd.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Specialnodidaktična priporočila

Pouk OVD temelji na ustnem podajanju snovi ob pomoči vizualnih sredstev. Del učnega programa je namenjen tudi obiskom konservatorsko- restavratorskih delavnic in spomeniškovarstvenih razstav ter ogledu dediščine *in situ* (npr. rimski zid, arheološki park). Ob koncu učne ure je nekaj minut namenjenih vprašanjem dijakov in pojasnilom.

Od 70 učnih ur pouka (po dve uri pouka tedensko v blok urah) naj bo obiskom in ogledom namenjeno vsaj 10 ur pouka. Ogledi in obiski naj bodo organizirani v skupinah, ki ne presegajo polovice števila dijakov v razredu, predvsem zaradi posebnih razmer in pogojev v konservatorsko-restavratorskih ateljejih. Nekaj ur pouka lahko namenimo tudi kopistiki. Seminarske naloge in njihova predstavitev, likovni izdelki – kopije, ustno in pisno preverjanje znanja ter druge oblike sodelovanja in nastopanja dijakov so elementi za oblikovanje ocen. Zaradi majhnega števila ur se za pisno ocenjevanje pripravi katalog izpitnih vprašanj. Zlasti je treba utrjevati strokovno terminologijo.

Teme za seminarske naloge je treba osredotočiti na spomeniškovarstveno problematiko in materialno dediščino. Od dveh seminarских nalog naj ima ena za predmet slovensko kulturno dediščino, pri kopiranju umetniških del pa je izbor usmerjen k figuralnim delom od renesanse do konca 19. stoletja pri slovenski likovni umetnosti pa od gotskega slikarstva do impresionizma in ekspresionizma.